

Posudek školitele na diplomovou práci Guldany Uteuliny „Reproduction of the population of Kazakhstan in the data of the UN DESA Population Division and analysis of its forecasting estimate results from the years 1994-2019“ (Reprodukce obyvatelstva Kazachstánu v datech Populačního oddělení OSN a analýza jeho prognostických odhadů z let 1994–2019)

Parametry hodnocené práce:

Předložená práce je napsána anglicky. Má 78 číslovaných stran, včetně tří stran použité literatury a pěti stran tabulkových příloh. Vlastní text je na stránkách 10 až 70. Posuzovaný text práce byl stažen ze studentského informačního systému (SIS) z oddílu Errata. Původně nahraný text byl vadnou kopií práce, v níž chyběly některé grafické objekty (grafy a rovnice).

Celkové hodnocení:

Diplomová práce Guldany Uteuliny se zabývá analýzou demografického vývoje Kazachstánu za použití odhadů reálných hodnot demografických ukazatelů a předpokladů a výsledků populačních prognóz OSN a dat kazachstánské oficiální statistiky obyvatelstva. Práce je významným příspěvkem k hodnocení kvality prognostických odhadů hodnot základních charakteristik populačního vývoje – počtů obyvatel Kazachstánu a událostí popisujících probíhající reprodukční procesy. Analýza je promyšlená, její metodologie poměrně propracovaná, výsledky vesměs přehledně prezentovány a závěry korektní. Práce jako celek je logicky uspořádána a v zásadě respektuje obecné požadavky na prezentaci výsledků vědeckého bádání.

Obsah práce a jeho hodnocení:

Práce se věnuje aktuálnímu a důležitému tématu, které je v kontextu Kazachstánu dosud nedostatečně rozpracované. Její vlastní text je rozdělen do šesti kapitol a závěru.

V rámci úvodu je srozumitelně definován problém, jímž se diplomantka zabývá, stanoveny cíle výzkumu a diskutována jeho relevance. Vzhledem k tomu, že se struktura práce vyznačuje jistými specifiky, bylo by vhodné, aby úvod zahrnoval i stručný přehled členění dalšího textu se zdůvodněním. Osobité, ale zároveň akceptovatelné je například spojení diskuse literatury odpovídajícího výběru i rozsahu a konceptuálního rámce práce v kapitole následující hned po úvodu. V další, třetí kapitole jsou představena použitá data a jejich zdroje. Její součástí je i diskuse kvality dat. Značně detailní pozornost věnovaná datům z hlavních zdrojů, jimiž jsou databáze historických a perspektivních odhadů prezentovaných v rámci United Nations World Population Prospects a oficiální statistiky, se však vyznačuje značnou asymetričností. Ta vytváří dojem, jako by data z národního zdroje byla téměř dokonalým obrazem reality. Obdobně metodologická část práce se přednostně věnuje metodologii odhadů a projekcí OSN, přičemž metody vlastního výzkumu jsou představeny a diskutovány až v rámci rozsáhlého úvodu k hodnocení rozdílů mezi předpoklady a výsledky prognóz OSN a následně OSN publikovanými odhady reálných hodnot odpovídajících charakteristik, resp. hodnotami charakteristik publikovanými oficiální kazachstánskou statistikou. Sama analýza rozdílů se vyznačuje značným detailem a její závěry, včetně těch prezentovaných v závěru práce, jsou korektní a zároveň relevantní s ohledem na cíle diplomové práce.

Forma práce a její hodnocení:

Dělení textu do subkapitol nepostrádá základní logiku. Větší péči by si ale zasloužilo pojmenování některých z nich. Sám text je dostatečně srozumitelný, myšlenky a poznatky diplomantky jsou prezentovány přehledně. Práce široce využívá grafickou vizualizaci dat, když její text je doplněn dvaceti tabulkami a bezmála třicítkou grafů. Tyto objekty jsou zpracovány vesměs přehledně, s uvedením zdroje dat a případně i potřebných poznámek. Barvy jsou voleny vesměs dobře, problémem je však překrývání některých linií, přičemž není dostatečně zřejmé především to, kde, která linie začíná. Při detailním studiu zobrazených dat je však možné počátek většiny z nich určit. Větší péči by si však opět zasloužila formulace názvů objektů. Také se v některých případech nezobrazila celá legenda grafů (např. Fig. 6 a 7 na str. 40 a 42). Citační odkazy v textu a bibliografické záznamy v seznamu literatury jsou až na drobné výjimky korektní a mají jednotnou formu. Výjimku tvoří nejednotné oddělování jména a letopočtu v citačních odkazech: někde se používá čárka a mezera, jinde jen mezera, bez částky – např. str. 13). Odkaz na práci N. Keyfitze na str. 16, 1. odst., je pak zcela nestandardní.

Doporučení:

Výsledky práce doporučuji publikovat v odborném periodiku nebo prezentovat na odborné konferenci, pokud budou odstraněny výše uvedené nedostatky. Diplomantka by přitom měla věnovat pozornost zejména pojmenování objektů, grafické prezentaci dat a sjednocení formy citačních odkazů.

Závěr:

Studentka Guldana Uteulina prokázala schopnost samostatné analýzy demografických dat a jejich korektní interpretace. Přes uvedené dílčí nedostatky je možno považovat zpracování zadaného tématu za odpovídající požadavkům kladeným na diplomovou práci absolventa či absolventky navazujícího magisterského studijního programu Demografie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. Proto předloženou práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 22. ledna 2025

RNDr. Tomáš Kučera, CSc.
školitel